

Citater til modul 2, opgave 1 om nationalstatsgrænsen

Citater fra Jan Riber Jakobsen, borgmester i Aabenraa

Skyggepåvirkninger/indirekte påvirkningen af grænsekontrollen

Jan Riber Jakobsen: Vi er fire kommuner i Sønderjylland. Slesvig-Holsten har over tusind. Deres kommuner er tilbage fra før den danske reform i 70'erne. Så deres politiske system er så meget anderledes end i Danmark. Og det har faktisk fungeret godt med de små kommuner før kommunalreformen, da opgaveporteføljen var mere ens. Men med de nye storkommuner, som vi har nu, er opgaven blevet bredere. Så når vi taler med eksempelvis en overborgmester i Tyskland, som jo er en embedsmand, svarende til vores kommunaldirektør, så vanskeliggøres det politiske frirum. Så der er nogle forskelle der, der er rigtig svære. Og tit taler man om grænseproblematikker, som faktisk skal håndteres fra enten Kiel, Berlin eller København. Det gode naboskab - hvis man f.eks. sætter vindmøller op, så er det igennem Espoo-konventionen, man har forpligtet sig til at naboorientere samt lave høringer. Og nogle gange forsvinder det bare mellem to stole. Ofte giver det ærgrelse for borgere, hvis de ikke føler sig involveret eller oplyst, uagtet om det handler om et projekt på den anden side af grænsestenene. Det har vi eksempler på kan løses ved tidlig inddragelse, ved at man lige løfter røret og giver et kald på tværs af grænsen.

Interviewer: Så der kan man sige, at grænsekontrol eller ej, så er der nogle markante grænser i den måde, vi hver især strukturerer vores nationalstat på, der gør, at det faktisk er rigtig svært at have det grænseoverskridende samarbejde?

Jan Riber Jakobsen: Det skal plejes. Det skal jo virkelig dyrkes. Vi har nogle gode samarbejder på det kulturelle område samt på arbejdsmarkedsområdet. Vi har også en masse netværk. Men det bliver jo tit skåltaler, når emnerne kræver økonomi og investeringer. I Aabenraa har vi vandløb, der løber til Tyskland. Vi vil gerne have, at det skal være ligesom, når vi har vandløb til Tønder - altså det samme samarbejde skal vi have med tyskerne. Men når man har forskellige systemer, kan det være svært. Jeg lavede en undersøgelse her i byrådet for nogle år siden, hvor jeg spurgte, hvor mange kommuner, vi havde som nabo. Der var faktisk overraskende få, der kunne svare på det rigtige antal. Man vidste godt, at man havde Haderslev, Sønderborg og Tønder som nabokommuner. Der var nogle, der spurgte, om Flensborg var en nabokommune, men det er ikke vores nabo, i hvert fald ikke fysisk. Den ligger inde i landet. Men vi har otte nabokommuner syd for grænsen. Og ligesom når man flytter ind i et villakvarter, så er det ret vigtigt, at man lige går rundt og hilser på sine naboer og siger "goddag, her er vi", og så får det samarbejde. Og her er det bare bøvl, fordi det er to stater. Så det må man prøve at løse og finde ud af. Man skal huske på, at der bor nogle borgere på grænsen, altså det kan være to kilometer fra grænsen, som har familie på den anden side. De tænker ikke i strukturer og systemer, og for dem er det virkelig en udfordring, når der kommer nogen og siger "nu skal vi lukke grænsen." Hvis man kunne have en grænse, ligesom man har søterritoriet. Der er jo ikke nogen pæle eller noget hegn eller noget. Det kan man godt håndtere i Danmark. Så burde man også kunne håndtere en

landegrænse.

Christiansborg tager beslutninger langt væk fra grænselandets hverdag + forskelsbehandling på Øresundsregionen og grænselandet

Jan Riber Jakobsen: Det er en national dagsorden, der kører. Vi snakker jo bare om hverdagen, altså hvordan vi oplever hverdagen. Vi bliver jo bare så meget ramt, når man laver strukturelle ændringer i staten. I vores kommune kan vi virkelig se det. I Padborg var der 600 statslige arbejdspladser inden for DSB, og så laver man centraliseringer og flytter det hele i retningen af de store byer. Men det er bare 600 familier, der ryger. Det er jo en tiendedel af de mennesker, der bor i byen. De ryger bare lige, fordi man nu har besluttet på Christiansborg, at det skal være centraliseret. Så går der 15 år, og så decentraliserer man, men det er bare ikke det samme sted hen. Så lige så positivt det var, da grænsen blev flyttet ned, og der kom de mange nye familier, værre er det bare, når de bliver flyttet væk igen af forskellige årsager. Så det får hurtigt nogle drastiske konsekvenser, når man laver de der beslutninger på Christiansborg.

I forhold til kollektiv trafik er grænseoverskridende togforbindelser utrolig vigtige for os og for de 12.000 pendlere, som krydser grænsen hver eneste dag til og fra deres arbejdsplads. Det er ret vigtigt, at vi også har kollektiv trafik hen over grænsen. Og der fornemmer jeg nu, at Tyskland skal til at køre op til Danmark, til Tinglev, og der kan man skifte over til en InterCity-togs-forbindelse, hvilket betyder, at Padborg ikke betjenes som tidligere af et statsbanenet. Det betyder lavere frekvens på togafgange. Jeg savner lydhørhed fra Christiansborg omkring den grænseoverskridende kollektive trafik. Vi har jo 8 nabokommuner syd for grænsen, og vi har borgere i en cirkel rundt omkring os. Så det der med, at man laver sådan nogle strukturer, hvor man ikke har fri tilgængelighed over grænsen, det forhindrer os bare i udviklingen af vores region. Mange af dem, der arbejder i vores kommune, kommer sydfra. De bor bare på den forkerte side af stregen, kan man sige. Og så bliver Sønderjylland glemt gang på gang. De laver ordninger i Øresundsregionen, som overhovedet ikke gælder hernede. Et eksempel på det er, at du jo betaler skat i den kommune, du arbejder, og i Øresundsregionen har man lavet den aftale, at hvis man bor i Sverige og arbejder i København, så kan man godt arbejde hjemme i Sverige nogle dage. Det kan du ikke i Sønderjylland. Vi har rigtig mange her, hvor medarbejderne siger, at de gerne vil arbejde hjemme. Det kan de også godt, men problemet er skatten, så skal du have en revisor, og så skal firmaet lave en revision hvert år og aflevere det. I stedet for hvis man bare sagde: det er fint, du arbejder hjemme så og så mange gange om året, eller lige som det passer. Men skatten ligger bare der, hvor du arbejder. Så det er noget af det, vi arbejder på at italesætte. Men det er bare underligt, at man ikke tænker Sønderjylland ind, når man tænker Øresund og Sverige. Det er ligesom det samme.

Rasmus Andresen, die Grünen, medlem af EU-parlamentet

Interviewer: Har grænsekontrollen haft konsekvenser, og kan de måles, eller er virkningen mere indirekte?

Rasmus Andresen: Jeg vil sige både og. Jeg synes selv, at der i det grænseoverskridende samarbejde med hensyn til sygehuse og nødbulance har været nogle tilbageskridt i de seneste år. Universitetssamarbejdet har ofte været under pres. Man kan godt argumentere for, at der er nogle konkrete grunde til det, altså i forhold til de videregående uddannelser, både på Christiansborg, men også i Kiel. Men det er da også noget, der griber ind i hinanden. Hvis man ser på grænselandet og grænsen som et problem, som man bliver nødt til at beskytte med kontrol eller vildsvinehegn, så er der en sammenhæng med, at man så heller ikke er særlig interesseret i at videreudvikle grænseoverskridende projekter. Det er i hvert fald ikke det, vi oplever, at den danske regering er optaget af. Det kunne man (regeringen) måske godt, men der ligger noget mindset bag, som jeg tror er meget afgørende. Så selvom der måske ikke er blevet stoppet så mange projekter, så synes jeg, at det er et område, hvor der ikke sker en videreudvikling, også når man sammenligner det dansk-tyske grænseland med Tysklands grænseregioner med f.eks. Frankrig, Polen eller Østrig, hvor vi også har grænsekontrol, men hvor vi taler samme sprog.